

Infektioner

Denne brochure **handler** om de mest **almindelige infektioner** hos børn og voksne. Den beskriver, hvilke symptomer de giver, hvordan du **behandler** dem og hvad du selv kan gøre for at **undgå** dem.

INFEKTIONER

En infektion skyldes at bakterier, virus eller svampe er trængt ind i kroppen. Der findes mange typer af hver slags og de angriber kroppen på forskellige måder. Behandlingen er derfor også forskellig. Symptomerne på en infektion, er oftest utilpashed, træthed, ømhed og feber.

FEBER

Feber bruges ofte til at vurdere, hvor syg man er. Dog er det almentilstanden og ikke feberen, som er afgørende. Temperaturen varierer fra person til person og i løbet af dagen. Små børn får lettere feber end voksne, og forhøjede temperaturer ses ofte ved fx en almindelig forkølelse. Spædbørn med høj feber kombineret med utilpashed og sløvhed bør ses af en læge.

Gode råd ved feber

Drik rigeligt (gerne salt- og sukkerholdige drikke)

Sørg for at køle dig ned

Undgå anstrengelser

Undlad at ryge

Anvend evt. smertestillende lægemidler til at sænke feber og lindre smerter.

BEHANDLING

MED ANTIBIOTIKA

Mange infektioner behandles med antibiotika. Antibiotika virker kun på infektioner, der skyldes bakterier. Antibiotika virker ved enten at dræbe eller hæmme bakteriers vækst/formering. Lægens valg af antibiotika afhænger af, hvor i kroppen bakterien angriber og hvilken type det er. Penicillin er det hyppigst anvendte antibiotikum.

Der er forskel på hvor mange gange dagligt og hvor længe et antibiotikum skal tages. Det afhænger både af sygdommen og hvilket antibiotikum, der behandles med.

Skal du tage flere daglige doser, bør du så vidt muligt fordele dem over hele døgnet. Når du tager antibiotika, vil du ofte kunne mærke en bedring i løbet af 2-3 dage og eventuel feber falder hurtigt. På trods af det, er det vigtigt at du tager hele kuren for at undgå, at infektionen blusser op igen.

De fleste infektioner, som kræver behandling, kan behandles med én type antibiotikum. Nogle gange kan det være nødvendigt at skifte til et andet antibiotikum, fordi den første type ikke har haft effekt. Hvis der er flere slags bakterier til stede eller hvis der er tale om specielt sejlivede bakterier, kan det være nødvendigt at behandle med flere typer antibiotika samtidig.

BIVIRKNINGER

Den almindeligste bivirkning ved antibiotika er maveproblemer. Maveproblemer kan være diarré, kvalme eller mavekneb. Generne kan nogle gange afhjælpes ved at tage doserne i forbindelse med et måltid.

En anden bivirkning ved antibiotika kan være udslæt, men rigtig penicillinallergi er ret sjælden. Ved mistanke om allergi, er det vigtigt at lægen ser på det, for at vurdere, om mistanken er begrundet. Penicillin er ofte den bedste behandling, og det er derfor uhensigtsmæssigt, at en patient, som reelt ikke har penicillinallergi, ikke kan få penicillin. Omvendt kan det være direkte livstruende for en penicillinallergiker at få penicillin.

Modstandsdygtige bakterier

I Danmark og især i udlandet ses problemer med bakterier, som er blevet modstandsdygtige over for nogle typer antibiotika. Det betyder, at det bliver sværere at vælge et antibiotikum, som virker. Problemet med de modstandsdygtige bakterier opstår især, når der bruges store mængder af antibiotika. For at begrænse problemet er det vigtigt, at antibiotika bruges med omtanke og efter gældende retningslinier.

MELLEMØREBETÆNDELSE

Mellemørebetændelse er en betændelse i hulrummet lige bag trommehinden. Mellemørebetændelse ses oftest hos børn i forbindelse med en forkølelse og smitter ikke.

Symptomerne er smerter fra øret, trykken i øret og nedsat hørelse.

Hvis der går hul på trommehinden, kan der flyde pus ud af øret. Typisk vil øresmerter forværres, når barnet ligger ned, fordi trykket i øret der ved forøges. Derfor er det en god idé at hæve sengens hovedgærde med fx telefonbøger eller lægge barnet på flere hovedpuder.

Mellemørebetændelse går som regel over af sig selv i løbet af et par dage. Hvis trommehinden sprænger, eller den bliver punkteret hos lægen, løber pusset ud, og smerterne forsvinder. Mellemørebetændelse kan udvikle sig til en mere kronisk tilstand hos børn.

I nogle tilfælde vælger lægen, at behandle med antibiotika, og her vælges penicillin typisk.

HALSBETÆNDELSE

Halsbetændelse er en infektion i mandlerne og/eller svælget. Halsbetændelse kan smitte ved hoste eller nys.

Symptomerne er synkebesvær og ondt i halsen, hævede og røde mandler, eventuelt med hvide belægninger, hævede og ømme lymfeknuder på halsen, feber, dårlig ånde, snue, hoste og hæshed. Sugetabletter kan lindre smerterne i halsen.

Har du mange af disse symptomer, er det en god idé at gå til lægen for at få undersøgt, om halsbetændelsen kan behandles med antibiotika. Lægen poder fra mandlerne med en vatpind og får svaret i løbet af få minutter. Hvis der er bakterier, får du antibiotika – typisk penicillin. Antibiotika kan kun reducere sygdomsforløbet med en dag, så ved få symptomer er det ikke nødvendigt at gå til lægen, med mindre andre i familien også har halsbetændelse. De fleste halsbetændelser skyldes

en virus og her gør antibiotika ingen gavn.

Børn med halsbetændelse kan have atypiske symptomer som fx opkastninger og mavesmerter.

BIHULEBETÆNDELSE

Bihulebetændelse er en betændelse i de hulrum, der er ved næsen. Det kan fx være kæbehulen, der er betændt, men det kan også være pandehulen. Bihulebetændelse ses ofte ved forkølelse. Her svulmer slimhinden op og hæmmer afløbet af slim fra bihuler til næse. Når bihulerne dermed bliver lukket af fra næsen, kan der opstå betændelse.

Symptomerne er smerte over den betændte bihule. Bøjer du hovedet forover, bliver smerterne værre og de kan stråle op mod øjet eller ned i tænderne. Hvis betændelsen er kraftig, kan du få feber og – mere sjældent – hævelse over den betændte bihule.

Smertestillende midler kan som regel tage smerterne. Næsedråber eller næsespray kan få hævelsen i næsen til at aftage og dermed åbne for den betændte bihule, så der kommer afløb for betændelsen. Det kan desuden hjælpe at snøfte salt-

vand op i næsen, indånde damp og sove højt med hovedet.

Ofte går en bihulebetændelse over af sig selv, men ved stærke smerter over kæbehulen og almen utilpashed, kan lægen vælge at udskrive antibiotika og her vælges penicillin typisk.

LUNGEbetÆNDelse

Lungebetændelse er en infektion i lungevævet. Alle kan få lungebetændelse, men det rammer ofte mennesker, der i forvejen er svækkede, fx ældre. Lungebetændelse kan smitte igennem luften ved host, nys og sput. Lungebetændelse, der skyldes virus, er mere smitsom end lungebetændelse, som skyldes bakterier.

Symptomerne på lungebetændelse er feber, kulderystninger, hoste og besværet vejrtrækning. Hosten er i starten tør. Senere hoster du gulligt og evt. blodigt slim op. Hvis du i forvejen er svækket, kan lungebetændelsen godt blive meget alvorlig og langvarig. Et godt råd ved lungebetændelse er at drikke rigeligt med væske. Desuden bør brugen af hostestillende midler så vidt muligt begrænses, fordi det er vigtigt at få slimen hostet op. Du kan evt. have gavn af at hæve sengens hovedgærde.

Du bør gå til læge ved tegn på lungebetændelse. De fleste lungebetændelser kan behandles med penicillin. Selv om bakterierne i lungerne dræbes, skal lungerne have tid til at hele op. Derfor kan du godt have symptomer fra lungerne i lang tid efter, at behandlingen er slut.

Mennesker, der i forvejen er svækkede, kan blive vaccineret for at forebygge lungebetændelse.

BLÆREBETÆNDELSE

Blærebetændelse er en infektion i urinblæren. Som regel er det bakterier fra tarmen, der giver blærebetændelse.

Symptomerne er svien, når du tisser. Urinen kan være uklær og blodig. Måske har du trang til at tisse hele tiden, uden at der kommer ret meget urin ud.

Der skelnes mellem komplicerede og ukomplicerede blærebetændelser. Er du kvinde i den fødedygtige alder og har du ikke haft gentagne blærebetændelser, har du sandsynligvis et ukompliceret tilfælde. Her kan du selv få bugt med blærebetændelsen ved at drikke rigeligt og eventuelt tage et naturlægemiddel, som indeholder trænebær. Alternativt kan man vælge at gå til lægen, som vil teste af urinen for bakterier. Er der bakterier, vil lægen typisk give et præparat som indeholder sulfamethizol eller pivmecillinam.

Ved de mere komplicerede tilfælde vælger lægen at dyrke bakterierne i urinen, for at se hvilket antibiotikum der virker bedst.

Gode råd om blærebetændelse

Prøv at tømme blæren helt, når du er på toilettet.

Piger/kvinder bør tørre sig forfra og bagud ved toiletbesøg.

Kvinder bør tisse efter samleje.

Undgå at fryse.

Drik rigeligt for at skylle evt. bakterier ud af blære og urinrør.

Naturlægemidler indeholdende trænebær kan forebygge og behandle lettere blærebetændelse.

Lægemidler indeholdende methenamin kan forebygge blærebetændelse.

ØJENBETÆNDELSE

Øjenbetændelse er en infektion i "det hvide" af øjet og/eller indersiden af øjenlåget.

Den ses ofte ved forkølelse, hvor slimhinderne er fortykkede og hæmmer afløbet af tårer. Øjenbetændelse skyldes bakterier eller virus. Ved den bakterielle øjenbetændelse ses gult pus og til at begynde med er det ofte kun det ene øje, der er betændt. Denne form for øjenbetændelse varer normalt 1-2 uger.

Den bakterielle øjenbetændelse er meget smitsom og smitter ofte fra det ene øje til det andet og fra person til person.

Følgende er gode råd

for at undgå smitte:

Rens øjet omhyggeligt for ikke at sprede smitten til det andet øje.

Øjet renses med vat vædet med lunkent vand – ofte flere gange dagligt.

Brug ikke det samme stykke vat til begge øjne.

Vask hænder grundigt før og efter behandling af øjnene.

Brug personligt og rent håndklæde og vaskeklud.

Har du en let øjenbetændelse, kan du som regel helbrede den ved at bade øjet med sterilt saltvand. I svære tilfælde skal du behandles med antibiotika. Her vælges typisk øjendråber, som indeholder fucidinsyre eller chloramphenicol.

Sundhedsstyrelsen har lavet nogle retningslinier, som institutioner, læger og forældre har gavn af at kende til. De nævner at:
Børn med øjenbetændelse kombineret med et af følgende 3 symptomer,

må ikke komme i institution, hvis
de ikke har været ved lægen:

Stærkt pusflåd.

Tydelig lysskyhed.

Påvirket almentilstand.

BØRNESÅR

Børnesår er en meget smitsom betændelse i huden. Sårene kan sidde overalt på kroppen, men de sidder normalt omkring munden eller ved næsen. I begyndelsen er sårene fugtige af betændelse. Efter en lille uge bliver sårene dækket af gullige skorper, som falder af efter 10-14 dage uden at efterlade ar. Sårskorperne indeholder talrige bakterier, som kan smitte, selvom antibiotikabehandling er startet. Et barn med børnesår, kan let komme til at smitte sig selv og andre ved at pille i såret. Smitten kan også overføres via ting, som fx legetøj.

Sådan undgå smitte:

Vask sårene i vand eller sæbe.

Fortæl alle i familien, at det er vigtigt at vaske hænder ofte.

Klip barnets negle korte.

Vask legetøj, borde, håndtag og andre overflader med sæbevand.

Barnet bør have personligt og rent håndklæde og vaskeklud.

Det er lægen, som afgør, hvilken behandling, dit barn skal i. Typisk behandles mindre udbrud med klorhexidin i form af creme og sæbe eller en creme, der indeholder antibiotika. Ved større udbrud skal dit barn have en antibiotikakur, som typisk vil være penicillin i form af mikstur eller tabletter. Blødgør og fjern sårskorperne og lad sårene lufttørre. Børn med børnesår må ikke komme i vuggestue, dagpleje eller børnehave, før skorperne er faldet af. Større børn må ikke komme i skole eller skolefritidsordning, hvis de har store eller mange børnesår.

Hvad skal jeg være opmærksom på ved min antibiotikabehandling?

Husk at tage din medicin som lægen har anbefalet – så får du optimal virkning.

Husk at tage hele kuren for at undgå, at infektionen blusser op igen.

Husk at tage medicinen selvom du fx er på arbejde, eller allerede føler dig rask.

Husk at dit barn også skal have sin medicin selvom det er i institution eller afskyr medicinen.

Husk at kontakte lægen eller apoteket hvis det er for svært, at tage eller at give medicinen, som lægen har anbefalet, hvis du har bivirkninger eller gener af din medicin eller hvis du ikke mærker en bedring, inden for få dage.

Få mere at vide om infektionssygdomme og antibiotika på www.apoteket.dk eller www.sundhed.dk (det offentlige sundhedsvæsen på internettet).

www.apoteket.dk